

Т. 3. Економіка інноваційної діяльності підприємств. с. 220-221. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/14155/1/NRMSE2019_V3_P220-221.pdf

2. Кваша О.С. Ринок праці в Україні: аналіз сучасного стану та перспективи розвитку. Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського. 2018. №22. С.1074-1079. URL: <http://global-national.in.ua/archive/22-2018/199.pdf>

3. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII. Відомості Верховної Ради України, 2015 р., № 28, ст. 250; із змінами, внесеними Законом України від 15 березня 2022 року № 2126-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19>

4. Соціологічна група Рейтинг Дев'яте загальнонаціональне опитування: соціально-економічні проблеми під час війни (26 квітні 2022) URL: https://ratinggroup.ua/research/ukraine/devyatyy_obschenacionalnyy_opros_socialno-ekonomicheskie_problemy_vo_vremya_voyny_26_aprelya_2022.html

УДК 331.5:338.1

Іваницька С.Б., к.е.н., доцент; Житник О.М., студентка
*Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(м. Полтава, Україна)*

ДОСЛІДЖЕННЯ БЕЗРОБІТТЯ ПІД ПРИЗМОЮ ВОЄННОГО СТАНУ

Відчутною перепоною покращення економічного стану України та зростання добробуду її громадян постає безробіття. Воно являє собою багатоаспектне макроекономічне явище економіки держави та окремих регіонів, яка є підґрунтям для еміграції «умів» закордон, погіршення ефективності інноваційної діяльності та платоспроможності населення тощо. Наразі українська держава переживає один з найтяжчих етапів свого існування, і безробіття є певним підводним каменем котрий ладен значно погіршити теперішній стан справ. Пришвидшення рецесії у зв'язку з черговою економічною кризою та веденням бойових дій на території України спричиняє зменшення кількості робочих місць. Безробіття швидкими темпами набує масового характеру перетворюючись тим самим у пряму загрозу економічній безпеці держави. Усе вище зазначене актуалізує необхідність пошуку методів вирішення існуючої проблеми або бодай пом'якшення її соціально-економічних наслідків.

При дослідженні окресленої нами тематики доцільно звертатися до чинного законодавства. Так, воно дає нам роз'яснення, що під безробіттям варто розуміти кількість осіб віком 15-70 років, які через відсутність робочих місць не мають змоги реалізувати своє право на працю та отримання винагороди за неї як основного джерела існування [1].

Реалізацію державної політики у сфері зайнятості провадить зокрема Державна служба зайнятості. Проаналізувавши звітності якої ми можемо констатувати, що станом на перше квітня 2022 року статус безробітного мало 286,9 тис. осіб. Це у свою чергу на 36% менше, аніж першого квітня 2021 року. Більш ґрунтовний аналіз чисельності населення зі статусом безробітного зображено на рисунку 1 [2].

Збройна агресія РФ проти України безумовно спричинила не лише економічну, а й руйнівну гуманітарну кризу, що призвело до найшвидшого примусового руху населення з часів Другої світової війни. З 24 лютого 2022 року позначка біженців до Польщі, Румунії, Молдови, Угорщини та Словаччини сягнула 5,23 млн. осіб. Окрім цього, понад 1,48 мільйона біженців переїхали також до інших країн. До того ж близько 7,7 млн. осіб станом на 17 квітня вважаються внутрішньо переміщеними через війну. Показово, що переважну частку біженців складають жінки, діти та особи старші 60-ти років.

Поки на території України триває ще активна фаза конфлікту, МОП намагається проводити оцінку ситуації та здійснювати прогнозування. Так на їх думку, уже було втрачено 4,8 млн. робочих місць, якщо вести порівняння з довоєнним періодом, що рівняється 30% зайнятості до уведення воєнного стану. Фахівці говорять, що за умови

негайного припинення війни цілком можливо відбудеться швидке відновлення ринку праці з поверненням 3,4 млн. робочих місць. Це допоможе зменшити втрати ринку праці до 8,9%. Однак за продовження військової ескалації втрати ринку працевлаштування підвищаться до 7 млн. або 43,5%. Із зазначеного випливає, що воєнний стан і економічна криза спровокували зміни в системі соціального захисту населення: збільшення видатків і зменшення доходів. Таким чином, наразі український уряд намагається максимально забезпечити функціонування національної системи соціального захисту населення, наприклад гарантуючи виплату різноманітних допомог [3, с. 1-3].

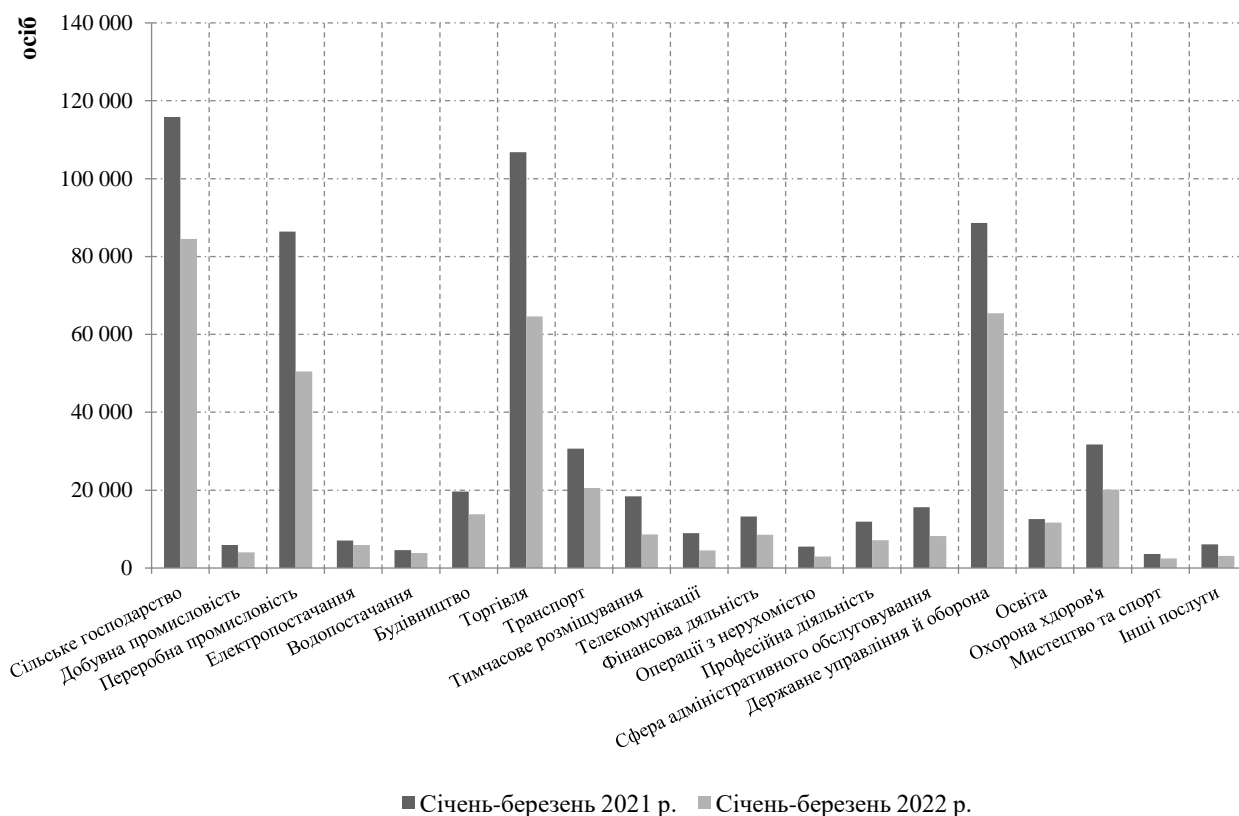

Рис. 1. Порівняльний аналіз кількості осіб із статусом безробітного за видами економічної діяльності

Структура ООН Жінки та організація CARE провели 2-6 квітня 2022 року аналіз, який заснований на опитуваннях та інтерв'ю з людьми в 19 регіонах України. Результати аналізу свідчать, що війна та уведений воєнний стан непропорційно впливають на внутрішньо переміщених осіб та маргіналізовані групи, зокрема наступних: очолювані жінками домогосподарства, ромські спільноти, ЛГБТКІА+ та людей з інвалідністю. Чимала кількість опитаних, представників ромських громад, вказували на жорстку дискримінацію як у повсякденному житті, так і щодо їх доступу до гуманітарної допомоги. Зараз більшість чоловіків втратили роботу та приступили до військової служби, через що жінкам доводиться опановувати нові для себе ролі та працювати одночасно на декількох роботах, задля підтримки сімейного доходу. При цьому закриття шкіл і високий попит на роботу волонтерів тягар неоплачуваної роботи ліг у великій мірі саме на жінок.

Як наслідок воєнний стан наростаючим масштабом чинитиме вплив на рівень безробіття серед усіх категорій населення, та, власне, підштовхуватиме жінок до праці у незахищених неформальних секторах економіки. Очікується і подальше зростання залежності домогосподарств очолюваних жінками від державних соціальних виплат [4, с. 7].

Із усього вище зазначеного можна дійти висновку, що наявні економічні проблеми в поєднанні з величезним потоком біженців і масштабним внутрішнім переміщенням осіб

стали причиною разючих втрат у сфері зайнятості та отримання доходів населенням. Щоправда ведення точного оцінювання розміру втрат робочих місць сьогодні є дуже складним процесом у зв'язку з обмеженою доступністю до необхідних даних та надзвичайною невизначеністю і швидкоплинністю обставин, які впливають на Україну.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про зайнятість населення» від 05.07.2012 №5067-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17#Text> (дата звернення: 16.05.2022)
2. Державний центр зайнятості. URL: <https://www.dcz.gov.ua/>
3. International Labour Organization. The impact of the Ukraine crisis on the world of work: Initial assessments. 11.05.2022. URL: https://www.ilo.org/europe/publications/WCMS_844295/lang--en/index.htm
4. United Nations Entity for Gender Equality and the Empowerment of Women (UN Women). Rapid Gender Analysis of Ukraine. 04.05.2022. URL: <https://eca.unwomen.org/en/digital-library/publications/2022/05/rapid-gender-analysis-of-ukraine-0>

УДК 631.1:334:338.4

Карась Ю.М., аспірант

Полтавська державна аграрна академія (м. Полтава, Україна)

АУТСОРСИНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗБЕРЕЖЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ АГРАРНОГО ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

З початком повномасштабного вторгнення РФ на територію України перед підприємствами, в тому числі і аграрного сектору, постало безліч питань щодо організації своєї діяльності. Важливим питанням аграріїв було і є - проведення посівної і забезпечення продовольчої безпеки країни. При цьому, не слід забувати про підтримання відповідного рівня економічної стійкості самих підприємств. Адже саме зараз проявляється вплив низки негативних факторів і чинників на їх діяльність. Основною проблемою на сьогодні є недостатня кількість персоналу, для забезпечення ефективного робочого процесу. Адже сучасні реалії такі, що більшість кваліфікованого персоналу покинули країну або призвані до лав ЗСУ. Ще однією проблемою являється відсутність необхідної кількості техніки і обладнання, адже в результаті воєнних дій деякі території окуповані, сільськогосподарська техніка та елеватори знищені або розграбовані. Відповідно, виникає ідея, використавши досвід підприємств інших галузей і країн, застосувати аутсорсинг і в сільському господарстві з метою підтримання рівня економічної стійкості. Передаючи аутсорсинговій компанії частину виробничих і організаційних обов'язків с/г підприємства можуть скоротити свої витрати на організацію виробничо-господарської діяльності і сконцентрувати грошові фонди на більш необхідні статті (такі як посівний матеріал, засоби захисту рослин, добрива і т.д).

Питання аутсорсингу вивчали, як зарубіжні, так і вітчизняні вчені, такі як Б. Анікін, О.Дідух, Р. Жарлінська, Т.Єрмакова, Є.Куцин, О.Микало, Н.Омарова, В.Сіняєв, В. Сусіденко, Ю.Фролова, Т.Шарчук, Л.Яновська. Більшість їх робіт присвячені визначенню поняття "аутсорсинг", виділенню його форм та видів, а також аналізу механізму функціонування. Незважаючи на те, що переймаючи досвід закордонних компаній питання аутсорсингу стає все більш актуальним в Україні, дуже мало уваги вчених присвячено саме впровадженню аутсорсингу на підприємствах аграрної галузі.

Метою даної роботи є обґрунтування поняття аутсорсинг в сільському господарстві. Визначення основних переваг, загроз та шляхів активізації використання аутсорсингу в умовах воєнного стану.

В останні роки на ринку послуг все більше з'являються агро-консалтингових та аутсорсингових компаній. І якщо перші лише надають консультації і не несуть